

ПЕРЕДМОВА

Стрімкий розвиток та вдосконалення правової системи України, оптимізація її економічного розвитку та забезпечення добробуту населення значним чином пов'язано з плідною і копіткою працею науковців, які покликані осмислювати сучасні проблеми, виявляти існуючі виклики та пропонувати виважені та науковообґрунтовані шляхи їх подолання. Безумовно, що в усі часи ключовим об'єктом наукових досліджень були державні інститути та засоби забезпечення їх функціонування. Нині основою забезпечення сталого розвитку українського суспільства є відповідні конституційні та адміністративно-правові механізми. У зв'язку з цим провідні вчені університету акцентують свою увагу на правовідносинах, які виникають у зв'язку з необхідністю захисту прав і свобод таких категорій громадян, які є найуразливішими в контексті економічних та політичних трансформацій. Значна увага вченими приділяється оптимізації системи публічної влади та окресленню шляхів вдосконалення адміністративно-правового забезпечення її функціонування.

Водночас, поряд із розробленням прикладних проблем, увагу вчених привертають теоретичні питання, пов'язані з формуванням аксіоматики та методології юридичної науки. Загальновизнано, що успішний розвиток будь-якої галузі наукового знання потребує формування методологічної основи. Не є виключенням право, в якому викристалізуються нові напрями розвитку, інститути та навіть галузі. У зв'язку з цим провідні науковці спрямовують свої зусилля на дослідження підвалин сучасної юриспруденції. Так, у запропонованому читачам збірнику дослідники обґрунтовують філософські основи юриспруденції та звертаються до аналізу права як предмета філософського пізнання. Складність сучасних соціально-економічних процесів потребує пошуку та апробації інноваційних методів наукового пізнання суспільних та правових явищ, що зумовило актуалізацію досліджень статистичних методів дослідження правової дійсності, обґрунтування основ синергетики у вивченні права.

Автори акцентують увагу на тому, що наступні роки розвитку нашої держави мають стати етапом формування інноваційної моделі розвитку, здійснення прогресивних структурних перетворень в економіці, поглиблення її європейської інтегрованості та суттєвого вдосконалення ринкових інститутів. Політика сталого економічного розвитку має замінити політику відновлюваного зростання. Слід погодитися з тим, що широкомасштабна модернізація економіки України та її динамічне зростання можливі за умов створення сприятливого інвестиційного середовища та підприємницького клімату. Лише підвищення капіталізації економіки при забезпеченні економічної свободи може перетворити Україну на державу, привабливу для інвестицій.

Важливо підкреслити, що однією з пріоритетних галузей економіки України є морегосподарський комплекс, який є найсприятливішим для інвестування та впровадження новаторських рішень. У зв'язку з цим окремий розділ збірника присвячений проблемам наукового забезпечення розвитку морегоспо-

дарського комплексу України, в якому науковці університету досліджують проблеми соціально-економічного розвитку транспортних підприємств України, вдосконалення міжнародно-правового регулювання здійснення судноплавства. Принагідно наголосити, що у своїх наукових дослідженнях вчені обґрунтовують місце та роль портового комплексу у системі галузей економіки України та державне регулювання функціонування морегосподарського комплексу.

Однією з гострих проблем сучасної України є злочинність, яка, на думку провідних фахівців, перетворюється у самостійний соціальний інститут, набуваючи при цьому особливих функціональних характеристик та підмінюючи окремі легальні інститути суспільства. Наведене зумовлює необхідність інтенсивного дослідження окремих процесів криміналізації суспільства, виявлення причин та умов кримінальної активності та наукового обґрунтування заходів протидії. Значним чином ефективно вирішення цього завдання пов'язане з розумінням історичних процесів генезису та розвитку злочинності, зокрема й еволюції наукових поглядів на її розуміння, які ґрунтовно розглянуті у збірнику.

Значна кількість представлених читачу статей присвячена науковому забезпеченню вдосконалення кримінального законодавства у частині впровадження кримінальних проступків, обґрунтування можливості кримінальної відповідальності юридичних осіб, вдосконаленню правових механізмів звільнення від кримінальної відповідальності та конструкції окремих статей КК України.

Автори обґрунтовано стверджують, що, реалізуючи функцію протидії злочинності, держава здійснює постійний пошук та апробацію інноваційних методів та засобів цієї діяльності, які здатні, з одного боку, забезпечити дотримання прав і свобод громадян, а з іншого — оптимізувати її правозастосовну та правоохоронну функції. Слід погодитися з тим, що сучасна кримінально-правова доктрина, підвалини якої було закладено ще у часи СРСР, знаходиться у стані інтенсивного реформування у контексті міжнародних стандартів. На реалізацію цього напрямку прийнято широкий спектр законодавчих ті інших нормативних актів, але ключовим досягненням триваючих реформ є прийняття Верховною Радою України нового Кримінального процесуального кодексу України. Водночас узагальнення нетривалої практики застосування кримінально-процесуального закону дозволило виявити його окремі недоліки, на усунення яких спрямовують свої дослідження науковці. Зокрема, у збірнику представлені дослідження особливостей доказування у контексті реформування кримінального провадження, процесуальних гарантій захисту учасників кримінального процесу, узгодження понятійно-категоріального апарату тощо.

Підсумовуючи, слушно відзначити, що матеріали, представлені у черговому збірнику наукових праць, мають вагоме значення для забезпечення сталого розвитку української державності, права та економіки.

Сергій КИВАЛОВ,

президент Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України,
голова Комітету Верховної Ради України
з питань верховенства права та правосуддя